

Akkerbouw en bodemvruchtbaarheid dupe van derogatie

Het 5e Actieprogramma Nitraatrichtlijn is een gemiste kans wat betreft het in stand houden en verbeteren van de bodemvruchtbaarheid. Dat stelt de NAV in reactie op de brief van staatssecretaris Dijkema aan de Tweede Kamer. Naast enkele positieve punten is de vakbond verontwaardigd over het feit dat de overheid de akkerbouwbelangen ondergeschikt maakt aan die van de veehouderij.

De problemen met nitraat zijn vooral een veehouderijprobleem en de gebieden met een hoge veebezetting en niet of veel minder in de echte akkerbouwgebieden, stelt de NAV. Terecht stelt de staatssecretaris een opbrengstafhankelijke N-norm voor graan op klei voor, maar de vakbond vindt het onbegrijpelijk en onterecht dat dit niet gaat gelden voor zand- en lössgronden. Een grote tekortkoming in de voorstellen van de staatssecretaris is het ontbreken van maatregelen die de bodemvruchtbaarheid in stand houden en verbe-

teren. De overheid biedt geen enkele ruimte voor het gebruik van bodemverbeteraars en ontmoedigt zelfs het gebruik van organische-stof-rijke dierlijke mest. De korting op de fosfaatgebruiksnormen in 2014 en 2015 conform het 4e actieprogramma zal het gebruik van onbewerkte mest verder aan banden leggen. Dat werkt averechts voor de bodemvruchtbaarheid. De NAV kan niet anders dan concluderen dat de bodemvruchtbaarheid wordt opgeofferd aan de derogatie.

MIN 20%

De korting van 20% van de stikstofgebruiksnormen voor consumptieaardappelen in het zuidoostelijke zandgebied hakt er flink in. Het rendement komt daarmee sterk onder druk en dit kan onwenselijk gedrag uitlokken als men moet kiezen uit twee kwaden (overheid of bank). De akkerbouw in dat gebied en de overheid staan hier volgens de NAV voor een grote uitdaging en moeten snel op zoek naar een alternatief om de huidige stikstofgebruiksnormen veilig te stellen. Vooral

het stimuleren van het gebruik van meer graan in het bouwplan met groenbemesters zou beloond kunnen worden met het handhaven van de huidige stikstofgebruiksnormen. De verhoging van de werkingscoëfficiënt voor varkensdrijfmest naar 80% lijkt vooral bedoeld om meer verwerkte mest te gaan gebruiken met als nadeel dat de organische stofvoorziening op de toch al schrale gronden verder in het nauw komt.

STUIFBESTRIJDING

De NAV is blij dat er voor Texel en de Veenkoloniën eindelijk een permanente vrijstelling komt voor het bovengronds uitrijden van runderdrijfmest voor stuifbestrijding, waardoor de sector duidelijkheid krijgt bij het nemen van antistuifmaatregelen. Deze maatregel zou echter volgens de NAV voor alle stuifgevoelige gronden moeten gelden. Positief is verder dat reparatiebemesting fosfaat met dierlijke mest mogelijk wordt. Actualisatie van de indicatoren voor de fosfaattoestand van de bodem is daarbij van belang. NAV

Prijzenslag schreeuwt om effectieve aanpak macht supermarkten

Half september verlaagde Albert Heijn de prijzen van meer dan duizend artikelen. Hierop reageerden andere ketens door eveneens de prijzen te verlagen. Daarmee was een nieuwe prijzenslag tussen de grote supers geboren. Eerdere prijzenoorlogen in deze branche hebben geleerd dat de supers deze prijsverlagingen voor een groot deel verhalen op leveranciers en op het eigen personeel. Ervaringen uit het verleden zijn niet altijd een garantie voor de toekomst, maar in dit geval hoefden we niet lang te wachten. Supermarktketen Plus beet de spits af door haar leveranciers per brief aan te kondigen dat ze moesten meebetalen aan deze

prijsverlagingen.

De inkt van de vrijwillige gedragscode voor de supermarktbranche was nog niet droog, of in de praktijk bleek al dat dit niet effectief is. Dat is ook niet raar. Eerder had men in o.a. Engeland en Spanje hier al ervaring mee opgedaan. Daar bleek het systeem van een vrijwillige gedragscode en zelfregulering zelfs een tegenovergesteld effect te hebben. De aandacht voor ongewenste handelspraktijken bracht andere bedrijven op een idee en gingen ook over op de ongewenste handelspraktijken om geen concurrentienadeel te hebben.

Wat wel werkt leren ervaringen in Engeland. Daar is een organisatie die de handelspraktijken onderzoekt en bij overtreding geloofwaardige en serieuze sancties oplegt. Vergelijk de Autoriteit Consument en Markt (ACM, vroeger NMa) die de mededinging bewaakt zodat de consument een faire prijs betaalt. Een Autoriteit Producent en Markt (APM) zou in Nederland de handelspraktijken in de food- en agrimarkten kunnen bewaken zodat de producent een faire prijs ontvangt. ACM en APM samen kunnen er voor zorgen dat de consument niet teveel betaalt en dat de handel niet ten koste gaat van de primaire producent. NAV

De akkerbouwers zijn nu dankzij het goede weer druk op de akker met de oogst van de hakvruchten en ondertussen ook al weer met het zaaien van de wintergewassen. Het wisselvallige septemberweer heeft niet alleen een einde aan de droogte gemaakt, maar ook nog voor nagroei gezorgd bij de late consumptieaardappelen, uien en wortelgewassen. Deze nagroei zorgt in onze contreien voor opbrengsten richting het meerjarig gemiddelde. In andere delen van West-Europa kan de schade van het koude en natte voorjaar niet meer goed gemaakt worden. Per gewas en teeltdoel is het dan ook zaak om over de juiste marktinformatie te beschikken om zo tot een verantwoorde verkoopstrategie te komen. De Nederlandse akkerbouwers drijven voornamelijk op de vrije gewassen aardappelen en uien. De marktvooruitzichten lijken positief, maar de (machts)verhoudingen moeten natuurlijk niet uit het oog worden verloren.

Het belangrijkste nieuws komt echter uit Den Haag, waar de politiek zich

andermaal vergaloppeerd aan het mestbeleid. Door het economisch belang van de melkveehouderij boven de andere sectoren te plaatsen, en daarmee de derogatie voor verhoogde stikstofgiften op grasland te accepteren, moeten de plantaardige sectoren het gelag betalen met lagere aanvoernormen. Dit geldt in het bijzonder voor ZO Nederland. Ook de mestmarkt wordt verder onder druk gezet door verplichte verwerking en verhoogde verplichte werkingspercentages. Voor geheel Nederland leidt dit beleid tot minder gebruik van dierlijke mest in de akkerbouw en daarmee ook minder aanvoer van organische stof. Dat laatste is negatief voor de bodemvruchtbaarheid op de langere termijn. In dit soort discussies komt onze onversneden sectorale belangenbehartiging tot het volle recht!

Ook de verdere lastenverzwaring als gevolg van de miljoenennota op Prinsjesdag leidt tot kosten voor de boer. De verdere accijnsverhoging op diesel en de beperkte belastingaftrek zijn negatief, maar behoud

van de 'landbouwvrijstelling' is wel positief om in familieverband tot betaalbare bedrijfsovername te komen. Negatief is dat er weer geen maatregelen zijn aangekondigd die boeren de mogelijkheid geven om een sterkere positie in de markt te verwerven, om bijvoorbeeld de volgende prijzenslag in de 'supermarktoorlog' te weerstaan.

De uitwerking van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid, dat gedeeltelijk al per 2014 ingaat, laat nog steeds op zich wachten! De definitieve ombouw naar flatrate (gelijke hectaretoeslag) en vooral de invulling van de verplichte vergroening is nog onbekend. Richting 2015 kunnen we nog niet goed inspelen op de invulling van het GLB. Het wordt tijd dat de politiek en de ambtenarij de versneling inzet om samen met ons tot een werkbare invulling te komen die draagvlak heeft. Je zou toch zeggen dat het belang van draagvlak, in het licht van de recente politieke debatten, tot in alle geledingen in Den Haag is doorgedrongen...!

Teun de Jong

Wereld vrijhandel, wiens profijt?

In St. Petersburg, op de alternatieve bijeenkomst naast die van wereldleiders van de G20, waren begin september wetenschappers en sociale bewegingen uit de hele wereld bijeen om kennis te delen over de situatie in de wereld en samen oplossingen te benoemen. Oud-NAV-voorzitter Hanny van Geel was er namens Via Campesina bij en doet verslag.

De economische groei in China is 9% per jaar, dat is enorm. Tegelijkertijd zijn de lonen van de werknemers in de industrie de laatste jaren met 15% gedaald en stijgt de werkgelegenheid slechts 0,01% per jaar. De milieuvervuiling is enorm, water met gif erin, de lucht in Bejin is altijd grijs en landen in de omtrek vrezende de lucht als de wind hun kant op staat. In Brazilië worden 22 dammen gebouwd. Het water wordt geprivatiseerd, de lokale bevolking wordt verjaagd, wetgeving wordt omzeild.

VRIJHANDELSVERDRAGEN

Het wereldhandelsakkoord WTO stokt, de laatste onderhandelingen zijn mislukt door de tegenstand van de armere landen.

In december volgt de nieuwe ronde in Bali. Omdat het via de WTO te moeizaam gaat worden wereldwijd vrijhandelsverdragen gesloten tussen landen onderling. In deze vrijhandelsverdragen wordt stevast de regelgeving opgenomen dat nationale regeringen door een internationaal tribunaal tot grote boetes veroordeeld kunnen worden als zij de belangen en profijt van een multinationale onderneming schaden. De regering van Ecuador heeft al twee boetes gekregen toen zij milieumaatregelen oplegde aan de oliemaatschappij die het land met grote milieuvervuiling heeft opgezaaid. Europa onderhandelt op dit moment met de VS en Canada over dergelijke vrijhandelsverdragen. Ook de EU loopt dan het risico van claims bij importbeperking van bijvoorbeeld genetisch gemodificeerde producten of hormoonvlees.

In Indonesië is een derde van het grondgebied de laatste vijf jaar in gebruik genomen voor grootschalige mijnbouw, palmolieplantages, viskwekerijen en intensieve dierhouderij. De lokale bevolking heeft een eiwittekort, terwijl alle voedsel en grondstoffen in grote hoeveelheden het land verlaten voor de export. Het land moet 30% van de eigen behoefte aan voedsel importeren,

terwijl het zelfvoorzienend kan zijn.

GEZOND TEGENWICHT

De conclusie op de bijeenkomst in Rusland was dat de huidige wereldhandel in dienst staat van bedrijfswinsten en politieke en handelsbelangen. Mondiale hegemonie is het doel, wereldhandel is de motor en de mens en de natuur zijn middel. Mensenrechten zoals het recht op eigen voedselproductie en toegang tot natuurlijke bronnen zoals land, water en zaden, worden gezien als handelswaar. Voedsel- en burgersoevereiniteit zijn volgens de aanwezigen modellen die een gezond tegenwicht bieden. Onder burgersoevereiniteit wordt verstaan het recht van inwoners van een land om zeggenschap te hebben over belangrijke zaken in hun land die niet overstegen kunnen worden door internationale afspraken. Als niet langer de handel het doel is maar mensenrechten, kunnen in handel en economie nieuwe evenwichten opgebouwd worden die de lokale bevolking en het milieu ten goede komen. Er zijn wereldwijd al vele goede praktijkvoorbeelden van hoe dat kan. Vanaf de basis bouwen bewegingen in de stad en op het platteland aan een samenhangende economie. Nu nog de groten der aarde in deze richting zien te krijgen.

NAV

Hans Anema: 'Horizon blijven verbreden'

Hans Anema versterkt sinds kort het NAV-bestuur regio Noord. De jonge akkerbouwer vindt het belangrijk dat in de belangenbehartiging het akkerbouwbelang voorop staat. 'Daarom ben ik lid geworden van NAV.'

De mooie weersomstandigheden eind september bieden volop mogelijkheden de oogst binnen te halen. Zo ook op het bedrijf van maatschap Anema in het Friese Nes. Hans (28) zit in maatschap met zijn beide ouders. Hij volgde een opleiding aan het Van Hall Instituut in Leeuwarden, maar koos bewust niet voor akkerbouw. Zijn oog viel op bedrijfskunde. 'Ik wilde altijd al boer worden', vertelt de akkerbouwer tussen het lossen van de kiepers door, 'maar wat ik van de akkerbouw moet weten,

NAV waarschuwt voor lastenverzwaring

De voortdurende lastenverzwaringen werken volgens de NAV averechts op het streven de economie er weer bovenop te krijgen. Natuurlijk moet de hoogte van de staatsschuld worden beteugeld, maar dat lukt niet door verzwaring van de lasten voor het bedrijfsleven. Na het afschaffen van de rode diesel en het in rekening brengen van de verhoogde assurantiebelasting, wil het kabinet nu de accijns op diesel verhogen, de zelfstandigenaftrek versoberen en de sector zelf de gevolgen van calamiteiten op laten vangen. Positief is, vindt de NAV, dat het kabinet zich inzet voor het verlagen van de regel-druk onder meer via een Omgevingswet. Dat zou moeten leiden tot lastenverlichting, maar is lang niet zeker. Ook is positief dat het kabinet ruimte wil scheppen voor andere financieringsvormen zodat boeren en andere mkb-ers minder afhankelijk van banken worden. Hiervoor is handhaving van de landbouwvrijstelling ook een belangrijk instrument. Crowdfunding en financiering door institutionele beleggers zoals pensioenfondsen ziet het kabinet als mogelijkheid. Opvallend is echter dat het kabinet hierbij geen aandacht schenkt aan voldoende rendement. Immers ook vermogende burgers en institutionele beleggers wensen een goed rendement voor hun geld!

NAV

leer ik in de praktijk, op ons eigen bedrijf. De opleiding bedrijfskunde is een goede kennisbasis voor het ondernemerschap.'

INZICHT
Begin dit jaar werd Hans benaderd met de vraag of hij lid wilde worden van NAV. De doelstellingen van

NAV spreken hem aan. 'Veel belangenorganisaties zijn gericht op het hele agrarische bedrijfsleven. Dan moet je toch compromissen sluiten. De NAV stelt de akkerbouw centraal en dat vind ik belangrijk.' Ook het feit dat de NAV staat voor een openheid en transparantie als het gaat om prijsvorming spreekt de jonge ondernemer aan. 'Ik vind dat je als akkerbouwer veel meer inzicht moet hebben in de prijzen die worden betaald voor de producten die wij leveren. Door te weten wat een ander krijgt, heeft iedere akkerbouwer weer een beter beeld van marktprijzen en ook een betere onderhandelingspositie.' De samenwerking die NAV is aangegaan met VTA spreekt Hans dan ook bijzonder aan. Maar ook een marktinitiatief als Dutch Seed Potatoes, een digitaal platform voor vrij pootgoed, heeft zijn sympathie. 'Ik heb gesproken met de oprichter en ook al eens een partij aardappelen aangeboden op de site. Het loopt nog geen storm, maar je moet ergens beginnen.'

BEGIN

Dat geldt ook voor zijn eigen bestuurlijke carrière. Niet al te lang nadat hij lid werd van NAV werd hij gevraagd om het bestuur van regio Noord te versterken. 'Eigenlijk ben ik in de wandelgangen benaderd. De vraag overviel me eigenlijk wat.' Toch stemde hij in met de bestuursfunctie. 'Ik vind het wel belangrijk te weten wat er speelt, maar ook door te geven wat er onder de akkerbouwers die ik ken, leeft.' Naast zijn bestuursfunctie bij NAV is Hans lid van het Agrarische Jongeren Fryslân (AJF) en van het jongerencollege van HZPC.

Hans Anema.

O P L E I D I N G

De drukte van de oogst heeft momenteel prioriteit, maar Hans vindt het belangrijk zijn horizon te blijven verbreden. Om die reden volgt hij onder andere een opleiding aan de CAH in Dronten: taxeren van agrarische objecten. 'Ik weet niet of ik ooit echt makelaar wordt, maar volg de opleiding vooral om scherp te blijven en mijn wereld open te houden. Want ik heb wel gemerkt, nu ik sinds twee jaar volledig meedraai in de maatschap, dat je veel bezig bent met het eigen bedrijf en alles wat daar bij hoort.'

V E R T R O U W E N

Naast het bedrijf en zijn studie probeert Hans bovendien tijd te maken voor zijn hobby: lange baan schaatsen. Met zijn broer en een paar vrienden rijdt hij regelmatig rondjes op de banen van Groningen en Heerenveen en als het kan ook toertochten. 'Ik heb vroeger marathon gereden, nu schaats ik vooral voor mijn plezier. Als je echt op het hoogste niveau wilt meedoen, moet je er alles voor aan de kant zetten en dan nog is de vraag of je bij de top komt.' En dus koos hij ervoor zijn opleiding af te maken en thuis in het bedrijf te stappen. Het huidige bedrijf biedt volgens Hans een goede basis voor een toekomst als akkerbouwer. Het bedrijf beslaat 80 hectare, waarvan 30 hectare pootaardappelen, 15 hectare bieten, 15 hectare uien en 20 hectare wintergraan. 'Een prima bedrijf om alleen te runnen, eventueel met wat losse hulpen, daarin heb ik alle vertrouwen', besluit Hans.

NAV

Akkerbouw: 'Samen op weg' 1

Tot nu toe werkten de vakgroep akkerbouw LTO en NAV samen in het Productschap Akkerbouw. Naar aanleiding van de opheffing van het productschap in 2014 en de noodzaak dat de gezamenlijke akkerbouw invloed moet houden om teeltverordeningen (ATR, phytophthora etc.) te kunnen ontwikkelen, heeft LTO Akkerbouw en NAV tot elkaar gebracht om te proberen dit haat te dichtten met een producentenorganisatie. Op het ogenblik werken NAV en LTO Akkerbouw aan de oprichting van de producentenorganisatie akkerbouw

die taken van het Productschap Akkerbouw overneemt. De nieuwe organisatie richt zich in de eerste plaats op de teeltverordeningen in het belang van de plantgezondheid en op innovatie en onafhankelijk onderzoek ten bate van de akkerbouw. Met de overheid is momenteel overleg gaande over de precieze invulling van de producentenorganisatie passend binnen de regels van het nieuwe GLB. Een en ander krijgt de komende maanden z'n beslag. Via Genoeg is Beter en via de regioledenbijeenkomsten houden we u op de hoogte.

Akkerbouw: 'Samen op weg' 2

De besturen van LTO Akkerbouw en NAV hebben uit de samenwerking bij het opzetten van de producentenorganisatie geconcludeerd dat er ook akkerbouwwinst valt te behalen indien we ook in de belangenbehartiging meer gezamenlijk zouden kunnen opereren. De akkerbouwers van zowel NAV als LTO hebben immers hetzelfde belang: goede randvoorwaarden waaronder wij als akkerbouwers kunnen ondernemen.

Om de belangenbehartiging beter op elkaar af te stemmen zijn dit najaar twee gezamenlijke vergaderingen van LTO vakgroep Akkerbouw en het landelijk bestuur van NAV belegd. Begin september is de eerste gezamenlijke vergadering onder leiding van LTO-akkerbouwvoorzitter Jaap Haanstra in een goede sfeer verlopen. In de vergadering is onder meer gesproken over het voortzetten van

teeltverordeningen, teeltonderzoek en markt- en prijsinformatie na de opheffing van het productschap en over het heikele punt mest en mineralen. Er is getracht eensluidende standpunten in te nemen, die door beide organisaties op hun eigen wijze naar voren gebracht worden. Het is duidelijk dat de NAV ingenomen standpunten, bijvoorbeeld over bodemvruchtbaarheid, mest en mineralen, niet eerst met andere sectoren hoeft af te stemmen. U zult begrijpen dat het lastig is op dit soort onderwerpen tot een gezamenlijk standpunt te komen. Het NAV-bestuur ervaart de ingeslagen weg als positief en hoopt de samenwerking verder uit te kunnen bouwen. De volgende gemeenschappelijke vergadering van NAV en LTO Akkerbouw staat gepland op 27 november, dan onder leiding van NAV-voorzitter Teun de Jong.

Boerengeld afromen met 15%: Nee!

Een brede coalitie van natuur- en milieuorganisaties wil 110 miljoen inkomenssteun voor boeren overhevelen naar een fonds voor plattelandsontwikkeling, vergroeningsprojecten op het platteland. Nederland mag, maar is niet verplicht, 15% van het voor Nederlandse boeren bestemde budget van 735 miljoen euro per jaar, afromen en overhevelen naar plattelandsbeleid. Natuurbescherming, Vogelbescherming Nederland, Landschapsbeheer Nederland, de 12 Landschappen, Stichting Natuur en Milieu en Milieudefensie azen op het geld. Ze stellen staatssecretaris Dijksma voor het geld over te hevelen van inkomenssteun aan boeren naar plattelandsprojecten. Zij zou haar groene woor-

den volgens de natuurorganisaties om moeten zetten in daden. De NAV is fel gekant tegen het onttrekken van 110 miljoen aan het budget voor boeren. Het is boerengeld en moet voor boeren beschikbaar blijven, stelt de NAV. Nog dit jaar moet de staatssecretaris Brussel laten weten hoe zij het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid in Nederland in wil vullen. De NAV zal Dijksma nogmaals laten weten dat de 725 miljoen boerengeld voor inkomensstoelagen beschikbaar moet blijven. Dit mede tegen de achtergrond dat boeren toch al 100 miljoen inleveren in het nieuwe GLB en moeten voldoen aan de vergroeningseisen.

Nu lid worden

Gratis kennis maken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV? Word dan lid. Da's nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2014 betaalt u € 0,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV.

Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2014 is de contributie slechts € 0,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek. Lid worden kan via het inschrijfformulier op www.nav.nl of pak de telefoon (0168 – 329130).

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Jelte Wiersma
0594 - 688 804

Regio Noordoost

Jos Steenhuis
0591 - 349 468

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Joop de Heer
0224 - 541 277

Regio Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse

Akkerbouw Vakbond

Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130

fax : 0168 - 328 735

e-mail : info@nav.nl

website : www.nav.nl

twitter : [@NAV_AkkerBouwer](https://twitter.com/NAV_AkkerBouwer)

ederlandse
kkerbouw
akbond
